

Alþingi

Umhverfis- og samgöngunefnd.

Efni: Umsögn ISNIC um frumvarp til laga um breytingu á fjarskiptalögum, lögum um landshöfuðlén o.fl. (205. mál á 154. löggjafarþingi).

Almennt.

ISNIC vísar til umsagnar sinnar um frumvarpið á síðasta þingi (947. mál á 153. löggjafarþingi). Frumvarpið er í aðalatriðum óbreytt um þá þætti sem þar koma fram og því heldur hún gildi sínu. Aðfararorð umsagnarinnar frá því í fyrra eru sérstaklega áréttuð.

Um II. kafla frumvarpsins.

Staðfesting á réttmæti skráningarupplýsinga.

Í 2. gr. frumvarpsins er lagt til að í 2. mgr. 9. gr. lénalaga verði tekið fram að reglur um skráningu léna skuli geyma upplýsingar um hvernig réttmæti upplýsinga er sannreynt.

Ástæða er til að vara eindregið við því að lögfest verði að upplýsingar um hvernig réttmæti skráningarupplýsinga er sannreynt skuli birtast opinberlega. Það myndi auðvelda óprúttum aðilum að aðlaga sig að þeim aðferðum. Auk þess þarf að vera til staðar svigrúm til að beita tiltækum aðferðum hverju sinni, þ.m.t. aðferðum sem verða mögulegar með tækniframförum og ekki eru fyrirsjáanlegar á hverjum tíma þegar reglur eru settar. Krafa um að aðferðir til að sannreyna skráningarupplýsingar séu tæmandi taldar og skilgreindar í opinberum reglum myndi hindra þróun eftirlitsins. **Tillagan gengur þvert gegn markmiði sínu.** Nauðsynlegt er að aðlaga frumvarpstextann að þessu leyti.

Skráningarupplýsingar léns.

Í 2. gr. frumvarpsins er jafnframt fjallað um hverjar skráningarupplýsingar léns skuli að lágmarki vera. Fremst er talið upp „heiti léns“. **ISNIC bendir á að heiti léns og lén eru sami hluturinn.** Því er ómögulegt annað en að heiti léns komi fram í skráningarupplýsingum léns og bersýnilega óþarft að taka það fram.

Aðrir staflíðir í greininni eru einnig óþarfir, enda ýmist um að ræða upplýsingar sem eru augljóslega nauðsynlegar svo unnt sé að skrá lén, eða upplýsingar sem eru óþarfar eða geta orðið óþarfar samhliða þróun tækninnar og ætti því ekki að festa í lög. Hið síðarnefnda á t.a.m. við um kröfu um netfang. Mikilvægi netfangs að þessu leyti fer þverrandi með tilkomu nýrra lausna á borð við rafræn skilríki. Með lögum ætti ekki að festa í sessi kröfu á borð við þessa, heldur nægir að krafa um netfang komi fram í reglum sem auðveldara er að breyta samhliða eðlilegri þróun, svo sem í reglum ISNIC um lénaskráningu, eins og þegar er gert.

Upplýsingagjöf til stjórnvalda.

Í 4. gr. frumvarpsins er kveðið á um skyldu ISNIC til að verða við beiðni tiltekinna aðila um upplýsingar. Í greinargerð, undir kaflanum „um tilefni og nauðsyn lagasetningar“ segir m.a. að í lénalögum sé ekki nægilega skýrt hvaða heimildir lögregla hafi til að afla upplýsinga um ábyrgðaraðila tiltekinna léna og að upp hafi komið mál þar sem ekki hefur verið hægt að verða

við eðlilegum beiðnum um upplýsingar um hver sé ábyrgðarmaður tiltekinna vefsíðna sem hafa að geyma ólögmeitt efni.

ISNIC er ekki kunnugt um hvaða dæmi ráðuneytið vísar til, enda hefur ISNIC í **engum tilvikum neitað innlendum yfirvöldum um upplýsingar**, heldur þvert á móti átt í mjög góðu samstarfi við innlend yfirvöld og m.a. komið á beinu sambandi við aðila innan Lögreglu höfuðborgarsvæðisins og Ríkislögreglustjóra. ISNIC frábiður sér að í opinberum gögnum sé ýjað að öðru með villandi eða röngum upplýsingum. Slíkt ber ekki vott um vönduð vinnubrögð.

ISNIC bendir á að ákvæði sambærileg því sem lagt er til er ekki að finna í lögum um landshöfuðlén hinna Norðurlandanna. Ekki er til staðar vandi sem þörf er á að leysa með ákvæðinu. Auk þess er það ólíklegt til að ná þeim tilgangi sem að er stefnt með frumvarpinu. Ákvæði sem þetta er þvert á móti líklegt til að skapa réttaróvissu að óþörfu. Vísbendingu um það er að finna í niðurlagi umsagnar Neytendastofu um frumvarpið.

Líkt og í umsögn sinni frá síðasta þingi gerir ISNIC athugasemd við niðurlag greinarinnar, um að ISNIC skuli setja sér verklagsreglur um upplýsingagjöf til yfirvalda. Ákvæðið er ekki skýrt nánar í greinargerð og engar leiðbeiningar koma fram um hvað felast skuli viðkomandi reglum umfram það sem fram kemur í lögum. Ákvæðið er óskýrt og íþyngjandi, og tilgangur þess óljós.

Forkaupsréttarákvæði laga um landshöfuðlén.

ISNIC áréttar það sem fram kom í fyrri umsögn um forkaupsréttarákvæði ríkisins á hlutum í félaginu Internet á Íslandi hf. og félögum sem eiga hlut í því. Ákvæðið er haldið stórkostlegum ágalla, sem er augljós, auk þess sem verulegur vafi leikur á um lögmæti þess í heild sinni. Ráðuneytið svaraði því til á síðasta þingi að málið væri í skoðun og að afstaða þess lægi ekki fyrir. ISNIC hefur síðan ítrekað beiðni um afstöðu ráðuneytisins til ákvæðisins.

Umsagnir annarra aðila.

ISNIC hefur ekki gefist ráðrúm til að rýna gaumgæfilega allar þær tillögur sem komnar eru fram í umsögnum annarra aðila um frumvarpið, en óskar færís á að koma að athugasemdum, hyggist nefndin gera einhverja þeirra tillagna að sínum. ISNIC sér þó sérstaka ástæðu til að benda á að tillögur sem fram koma í umsögn Fjarskiptastofu, um að ISNIC skuli safna upplýsingum um „notanda“ léns annars vegar og kröfu um „heiti léns“ hins vegar, eru óskýrar og óframkvæmanlegar. ISNIC er tilbúið til nánara samtals um þennan þátt ef ástæða er til.

Tilgangur frumvarpsins og eðli léna.

Eins og fram kom í umsögn ISNIC frá síðasta þingi gætir enn misskilnings um eðli fyrirbærisins „lén“, sem oftast en ekki lýsir sér í því að léni er ruglað saman við vefsíðu eða netfang. ISNIC bendir á, einu sinni sem oftast, að lokun léns fjarlægir ekki efni (e. content) af veraldarvefnum, heldur aðeins tilvísun lénsins í ip-tölur nafnaþjóns, sem vísar í vefþjóna sem hýsa efnið. Aðeins vefhýsingaraðilar (e. Hosting services) geta fjarlægt efni af vefþjónum. Líklega getur enginn tryggt að tilgreint efni (texti, myndir, myndskleið) verði nokkurn tímann að fullu og öllu fjarlægt af veraldarvefnum.

Með því að beina sjónum sínum að lénum ráðast stjórnvöld ekki á rót þess vanda sem frumvarpinu er ætlað að ná til, heldur frekar að einu laufblaði, á einni af mörgum greinum sem vex á stóru tré, sem sprottið er af þeirri rót.

Reykjavík, 13. nóvember 2023.

Virðingarfyllt,
f.h. Internets á Íslandi hf. (ISNIC),

Jens Pétur Jensen,
framkvæmdastjóri
ISNIC.